

سند تفصیلی تجربه

همکار گرامی با سلام و احترام

سند تفصیلی شامل ۵ بخش مشخصات، طرح کلی، بدنه اصلی، نکات مهم و موارد تکمیلی است. هرچند ممکن است در نگاه اول برخی بخش‌ها تکراری به نظر برسد، اما پاسخ هریک از سوالات مختلف می‌تواند بازتاب دهنده بخشی از دانش ضمنی که در ذهن فرد صاحب تجربه پنهان شده است، باشد و از این طریق به قوت سند تجربه کمک نماید.

ابعاد و تعداد کادرها و جداول به تناسب مطلب باید تنظیم شود. ضمناً توضیحاتی به رنگ آبی در خصوص هریک از سوالات در کادر مربوطه وارد شده است که در هنگام پرکردن سند با پاسخ خبره محترم جایگزین خواهد شد.

پیشنهاد می‌گردد با توجه به ساختار و تعدد سوالات در فرصت مقتضی و ترجیحاً به طور تدریجی سند تفصیلی را تکمیل نمایید.

لطفاً برای دریافت هر گونه اطلاعات تکمیلی در خصوص این نمون برگ با گروه تحقیق و توسعه دفتر مرکزی تماس حاصل فرمایید .

با سپاس فراوان

گروه تحقیق و توسعه جامعه تعلیمات اسلامی

جامعه تعلیمات اسلامی

دبیرستان اسلامی تزکیه (دوره دوم)

عنوان تجربه:

کلید های رستگاری

اعضای گروه مستندسازی تجربه:

خانم شفیعی - خانم خمسه - خانم حسینی

سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

الف) مشخصات کلی

مجریان تجربه

نام و نام خانوادگی	مدرک و رشته تحصیلی	سمت در مدرسه
طیبه شفیعی	لیسانس مدیریت آموزشی	مدیریت
معصومه شعبان خمسه	لیسانس قرآن و معارف اسلامی	
سیده زهرا حسینی	لیسانس حقوق قضایی و سطح دو حوزه	معاونت پرورشی

مشخصات مدرسه

نام مدرسه:

مقطع تحصیلی: دبستان ☐ دبیرستان دوره اول ☐ دبیرستان دوره دوم ☒

مشخصات کلی تجربه

زمینه تجربه: رهبری مدرسه ☐ دستیابی به تعالی مدرسه ☐ دستیابی دانش آموزان به هویت اسلامی ☒

دستیابی دانش آموزان به جهش علمی ☐ دستیابی به مدرسه ICT مبنای ☐

۱- پیشینه حرفه ای مجریان:

خانم طیبه شفیعی: مدیر محترم دبیرستان تزکیه اسلامی با ۲۵ سال سابقه در معلمی ، مدیریت ، معاونت و کارمندی در آموزش و پرورش را دارا هستند و مدیریت دبیرستان کارودانش - کانون های فرهنگی هنری و را در کارنامه خود دارند.

خانم سیده زهرا حسینی: از سال ۱۳۸۸ به عنوان معاون پرورشی در مقطع ابتدایی در شهرستان اصفهان فعالیت داشته است. از سال ۱۳۹۲ در تهران به عنوان معاون پرورشی در مقطع دبیرستان دوره دوم مشغول به کار هستند.

خانم معصومه شعبان خمسه: ۳۰ سال مدرس علوم قرآنی در سطح دبیرستان - تربیت معلم - مدیریت دارالقرآن شهرستان های استان تهران - کارشناسی علوم قرآنی و علوم اجتماعی و جامعه شناسی . داور مسابقات کشوری قرآن کریم به مدت ۳۰ سال - مدرس استعدادهای درخشان

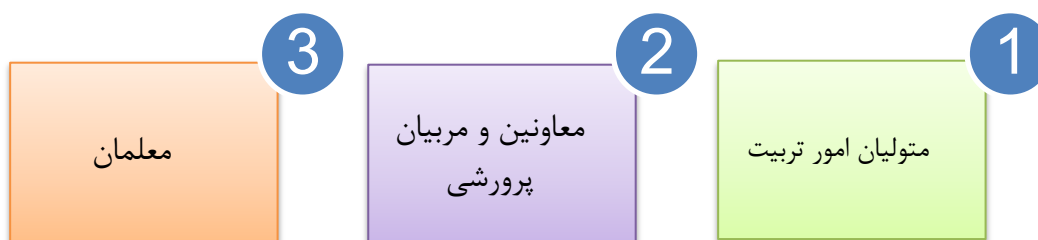
۲- دیدگاه های اصلی

مدرسه تاثیرگذارترین فضای تربیتی برای دانش آموزان است و از آنجایی که به واقع آموزش منشعب از پرورش خوب است ، اهمیت به مسائل تربیتی و سرمایه گذاری بر روی آنها روشن می شود. در جامعه اسلامی مثل کشور ما ، مسائل پرورشی و تربیتی رنگ و بوی اسلامی به خود می گیرد و تربیت اسلامی و پرورش انسانهایی بر اساس دین مبین اسلامی مسأله خطیری به حساب می آید. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در آموزش و پرورش و همچنین دیگر نهادها فعالیت های بسیار خوبی در زمینه ی تربیت اسلامی صورت گرفته است و همچنان نیز ادامه دارد. اما در سالهای اخیر با توجه به کتابهای دینی و قرآن دانش آموزان ، شاهد رفتارهای متناسب با این آموزه ها نیستیم. علوم دینی رابطه ی انسان با خداست و در درجه ی اول باید با سرشت و وجودشان عجین شود. شاید منشأ این رفتارهای نامناسب دلایل متعددی باشد . اما از دید ما یکی از دلایل این است که امام خمینی (ره) در این باره می فرماید: معلم دینی اگر فقط بخواهد علوم دینی را یاد بدهد و توجه به اخلاق دینی نداشته باشد ، توجه به سازندگی این طفل یا این جوان نداشته باشد ، این غائله به بار می آورد و کشور را به تباهی می کشد.

در دبیرستان های دوره دوم با توجه به حجم بالای درس های تأکید بیشتر بر روی آموزش و یاددهی است تا اخلاق دینی و سازندگی دانش آموزان و مضامین عالی کتب بیشتر تبدیل به دانسته ها می شوند تا به صورت عمل . دانش به تنهایی انسان مومن و متعهد نمی سازد بلکه عقیده همراه با عمل است که انسانهای مومن و متعهد را به عرصه ی ظهور می نشاند.

ب) طرح کلی تجربه

۳- مخاطبان (بهره‌برداران آتی) تجربه

۴- سوالات اساسی مربوط به تجربه

۱- چگونه می‌توان روحیه تقوی و تعهد به مسائل دینی را در نوجوانان شکوفا کرد؟

۲- دانش‌آموزان دبیرستانی در زمینه کدام مسائل دینی دارای ابهامات و شبهات بیشتری هستند؟

۳- آیا شبهات دانش‌آموزان نسبت به مسائل دینی با کتاب‌های دینی و قرآن پاسخ داده می‌شود؟

۴- آیا روال معمول آموزش دروس دینی و قرآن در آموزش و پرورش باعث رسیدن دانش‌آموزان به اخلاق عملی و سازندگی روحی می‌انجامد؟

کلیدواژه‌های پیشنهادی: سبک زندگی دینی اسلامی - زندگی به سبک اسلام - شبهات دینی - تربیت اسلامی - الگوی عملی در زندگی دینی

۵- تعریف مسئله

پیشنهاد اجرای طرح کلیدهای رستگاری به علت رفتارهای نامناسبی بود که در دانش آموزان در مسائل دینی و مذهبی و رفتاری وجود داشت و سوال هایی که در ذهن مجریان طرح وجود داشت که با اینکه دانش آموزان تحت تعلیم دروس دین و زندگی و قرآن هستند چرا رفتارهایی کاملاً مخالف با این آموزه ها انجام می دهند و با اینکه به دین مبین اسلام و یگانگی خداوند و رسالت پیامبر اعتقاد دارند چرا در عمل نسبت به انجام واجبات و ترک محرمات کاهل و سهل انگار هستند . با بررسی هایی که صورت گرفت جواب سوال اینگونه مطرح شد که سوالات دانش آموزان نسبت به دین مبین اسلام خود و خداوند و پیامبرشان پاسخ داده نمی شود . و دیگر اینکه الگوی عملی که دانش آموزان بتوانند زندگی خود را بر مبنای آن پایه ریزی کنند در کتابهایشان به آنها شناسانده نمی شود. دانش آموزان دوست دارند دین دار باشند و بنده ی خوب خدا اما نمی دانند چگونه باید به آن دست پیدا کنند. برای همین با دعوت از اساتید فن همت به اجرای طرح سبک زندگی کلیدهای رستگاری و خوشبختی گماردیم که در آن مصداق عملی و ارائه ی الگوهای رفتاری در مسائل دینی به دانش آموزان مبنا قرار گرفت.

۶- مراحل اجرا

- ۱- احساس خلاء های تربیتی تشکیل شورای مدرسه و دعوت از اساتید اهل فن
- ۲- نظرسنجی از معلمان دینی - قرآنی و دیگر معلمان نسبت به مسائل مورد ابتلای دانش آموزان
- ۳- مراجعه به کتب و تالیفات متعدد برای جمع بندی مسائل و استخراج موارد کلیدی مورد ابتلا
- ۴- انتخاب استادی شایسته برای نوشتن جزوه ای در رابطه با این مسائل
- ۵- تدوین و چاپ جزوه سبک زندگی با موضوعات نماز، معرفت امام زمان (ع) آداب دوستی و دوست یابی، وظایف ما نسبت به قرآن، راههای گناه گریزی، عفاف و غیرتمندی (نگاه) ادب، آیین زندگی و مهارت های ان، صفات برجسته مومنین، اصحاب یمین در قرآن، توکل، اصحاب شمال در قرآن، تکبر و غرور.
- ۶- تعیین شاخص های تربیتی اخلاقی برای دانش آموزان برای دست یابی به نتیجه مشخص
- ۷- اختصاص ساعات درسی برای این جزوه (در ساعات پرورشی و اضافه ساعات)
- ۸- تدریس با همکاری دانش آموزان - تدریس اولیه معلم و ارائه درس توسط دانش آموزان
- ۹- گروه بندی دانش آموزان کنفرانس هر درس- ارائه مطالب جانبی ارائه تحقیقات در خصوص مسائل جانبی موضوعات انتخاب شده
- ۱۰- ارائه ی کلیپ های مرتبط - بحث های کلاسی
- ۱۱- همکاری واحد پرورشی و برگزاری نشست های مذهبی مشابه با موضوعات جزوه سبک زندگی
- ۱۲- برگزاری جلسات پرسش و پاسخ
- ۱۳- اجرای برنامه های صبحگاهی با موضوعات جزوه سبک زندگی (پخش نماهنگ و کلیپ های کوتاه - ارائه مطالب مرتبط - تفسیر آیات و خواندن بخش هایی از نهج البلاغه)
- ۱۴- انتخاب بهترین ارائه دانش آموزان در خصوص جزوه سبک زندگی و ارائه آن در صبحگاه برای تمامی دانش آموزان
- ۱۵- ارائه موضوعات تحقیق و تکمیل تحقیقات تا پایان اردیبهشت ماه به همراه ساخت پاورپوینت
- ۱۶- مشاهده عینی رفتارهای دانش آموزان - نظر سنجی از دانش آموزان و اولیای آنها و بررسی میزان تاثیرگذاری اجرای طرح

۷- نتایج و پیامدها

باتوجه به اینکه گروه تحت اجرای تجربه از پایه های اول تا سوم بودند گروه مورد بررسی ما برای درصد بندی نتایج بهتر پایه های اول انتخاب شدند که جمعاً ۷۶ نفر و درس پرورشی به طور رسمی در ساعات درسی خود داشتند. از این تعداد افراد در ابتدای سال به غیر از افراد معدودی حدود ۱۰ نفر از دانش آموزان که دغدغه دینی داشتند دین را ضروری زندگی خود نمی دانستند و اصلاً احساس نیاز به آن را در وجود خود احساس نمی کردند (آمار بدست آمده از طریق پرسشنامه جمع آوری شده است).

اما در پایان سال حدود ۶۰ درصد دانش آموزان احساس نیاز در تحقیق و تفحص در مسائل دینی و یافتن چرایی سوال های خود را ضروری دانسته و احساس نیاز می کردند. از این تعداد که مورد بررسی قرار گرفتند ۳۰ درصد دانش آموزان رفتار و اخلاق معاشرت و دوست یابی خود را تغییر داده بودند.

هدف گروه در اجرای این تجربه رسیدن به آرامش روحی و رضایتمندی دانش آموزان از خود بود. اما باید توجه داشت که شاخص های ارزشی را نمی توان با کمیت محاسبه کرد و خط کش گذاشتن امکان پذیر نیست و کار تربیتی ، تدریجی و در طول زمان نتیجه می دهد و حتی ممکن است سال ها بعد به آن دست پیدا کنیم و باید سعه ی صدر داشت.

۸- چالش‌ها و تصمیمات مهم (جداول زیر را به تعداد مورد نیاز تکمیل کنید)

حوزه	چالش‌های مدیریتی
شرح چالش ۱	کمبود زمان تدریس. زیرا جزوه سبک زندگی به صورت مشارکتی معلم و دانش آموز طرح ریزی شده بود نه به صورت معلم محور ، و برای ارائه توسط دانش آموزان و استفاده از وسایل کمک آموزشی زمان بیشتری باید در نظر گرفته شود.
راه حل مواجهه با چالش (تصمیم)	۱) ارائه موضوعات و بررسی آنها به صورت معلم محور و کم رنگ کردن مشارکت دانش آموزان ۲) ادامه روند به همان صورتی که برنامه ریزی شده بود (به صورت مشارکتی) و بحث و بررسی موضوعات به صورت همه جانبه به صورتی که همه ی مسائل و مشکلات پیرامون موضوعات را در بر بگیرد و برای حل مشکل زمان تعداد موضوعات کمتر شود.
چرایی تصمیم	راه حل دوم برای مواجهه با این مشکل انتخاب شد زیرا هدف از ارائه ی جزوه سبک زندگی و تدریس آن درونی شدن موضوعات دینی در قلب و روح دانش آموز بود و این در صورتی تحقیق می یافت که دانش آموزان آن مسئله را دغدغه ذهن خود براند و برای رفع آن تلاش کند و به صورت معلم محور به هیچ عنوان نتیجه ی مطلوب را به همراه نداشت
منابع اطلاعاتی و دانشی	مشاوره با متخصصین متبحر در این زمینه
دستاوردها و نتایج این تصمیم و پیامدهای ناخواسته آن	کار اساسی و برنامه ریزی شده و همه جانبه در مورد مسائل پیشنهادی صورت گرفت و تجربه ها و آموخته های زیادی را با خود به همراه داشت پیامد های ناخواسته: همه ی موضوعات مورد بررسی و کنکاش قرار نگرفتند در صورتی که در ابتدای کار و نیاز سنجی همه ی این موضوعات مهم بودند و ادامه ی بحث درباره ی آنها به سال بعد موکول شد.

حوزه	مدیریتی
شرح چالش ۱	مخالفت خانواده ها که معتقد بودند این بحث ها را بعد ها هم می توان دنبال کرد و باید وقت بیشتری صرف آموزش شود.
راه حل مواجهه با چالش (تصمیم)	۱) صبر و پیداشدن آثار اجرای تجربه در دانش آموزان مخالفت ها را از بین خواهد برد ۲) برگزاری جلسه با خانواده های مخالف و توجیه آنان
چرایی تصمیم	راه حل اول را انتخاب کردیم زیرا بعضی اوقات توجیه کردن خانواده ها نسبت به مسائل مدیریتی دبیرستان نتیجه عکس می دهد و مخالفت ها را بیشتر می کنند بنابراین خانواده ها را دعوت به صبر و تحمل و دیدن نتایج این اقدام کریم.
منابع اطلاعاتی و دانشی	تجربه همکاران در این زمینه که زمان بسیاری از مشکلات را حل می کند.
دستاوردها و نتایج این تصمیم و پیامدهای ناخواسته آن	تعریف و تمجید خانواده ها از این برنامه و اینکه اخلاق و رفتارهای فرزندانشان تغییرهای بسیاری داشته است.

۹- نقاط قوت و ضعف تجربه

نقاط قوت	نقاط ضعف
طرح این مسائل به صورت کلاسی و درسی و اختصاص نمره به این درس و محاسبه در کارنامه در حدی که جدی گرفته شود و دانش آموزان در این باره تلاش کنند.	همه ی موضوعات انتخاب شده بررسی شده که در جزوه آورده شد مورد بحث و بررسی کلاسی قرار نگرفت
مدیریت کلاس توسط دانش آموزان تدریس درسها ارائه نظرات و یافته های خود -آوردن دلیل و برهان	به خاطر کمبود زمان تجربه های شخصی دانش آموزان و اینکه نسب به این مسئله چگونه فکر می کنند کمتر مورد توجه قرار گرفت
مطالب جزوه بصورت نگارشی نو و از منابع مختلف تهیه شده بود و رو نویسی صرف نبود.	پنهان ماندن سیر تحول دانش آموزان در خانواده از دیدگاه مجریان طرح

۱۰- آموخته های بدست آمده

موضوع / حوزه	شرح آموخته
تربیتی	وقتی دانش آموزان آگاه شوند بر روی دیگران هم تاثیر می گذارد.

هـ) موارد تکمیلی

۱۱- مقایسه با تجارب مشابه/مرتبط

عنوان تجربه	تشریح شباهتها و تفاوتها	نوآوری / تمایز این تجربه

۱۲- همکاران این تجربه

نام و نام خانوادگی	واحد/سمت	نقش در تجربه	اطلاعات تماس
شیخ علی آقابابا		سخنران مذهبی - برگزاری جلسات پرسش و پاسخ با دانش آموزان	
خانم اسماعیلی	مدرس	مشاور در اجرای تجربه	

۱۳- تکمیل و اعتبارسنجی

ترتیبی که برای نوشتن جزوه و انتخاب موضوعات در تجربه وجود دارد به تناسب اهمیت ویژه آنها در زندگی و همچنین دین مبین اسلام است که این اهمیت در دین اسلام به ترتیب عبارتند از:

اصول ، فروع و اخلاق

بعد از عقاید (اصول) واجبات دارای اهمیت زیادی هستند بنابراین ابتدا در نگارش جزوه به واجباتی چون نماز و ولایت پرداخته ایم و بعد مهارت های اجتماعی (دوست یابی) را مورد بررسی قرار داده ایم زیرا که جهت گیری دانش آموزان را به سمت و سوی صحیح در زندگی میرساند سپس پرهیز از گناهان و راههای گناه گریزی (مسئله عفاف و حجاب) و به معرفی الگوی عملی پرداخته ایم (زندگی امیرالمومنین علیه السلام). در انتها با معرفی این شاخص ها دانش آموزان با مرحله ایمان آشنا می شوند و اگر به درجه ایمان رسیده باشند خصوصیات اصحاب یمین را درک می کنند و با خصوصیات اصحاب شمال که آنطرف سکه اهل یمین است آشنا می شوند. و آخرین موضوع مورد بحث تکبر و غرور است که دلیل ملحق شدن انسانها به اصحاب شمال است

نام و نام خانوادگی	واحد/سمت	دلیل معرفی

۱۴- اسناد و مدارک مرتبط

نام سند	موضوع	نوع سند	کد سند	محل نگهداری
جزوه سبک زندگی	کلیدهای رستگاری و خوشبختی	چاپی		مدرسه
سی دی خاطرات ناب و زنگ تفریح استاد نیکنام	مسائل مذهبی	دیجیتالی		مدرسه
کلیپ های استاد رائفی پور	حجاب و عفاف	دیجیتالی		مدرسه